

Notat

Til: Christian Syse/Utenriksrådets kontor
Via: REG avd.
Kopi til: Henrik Harboe/Utenriksrådets kontor
Seksjon for Afrika sør for Sahara
Seksjon for FN-politikk og likestilling
Seksjon for budsjett og forvaltning
Fra: Seksjon for utviklingspolitikk
Saksbehandler: Inge Herman Rydland
Dato: 27.11.2013
Saksnr.: 13/02167-8

Evaluering av landbruk og matsikkerhet: Oppfølgingsplan

Vedlagt følger oppfølgingsplan for Evaluering av landbruk og matsikkerhet.

Evalueringen ble gjennomført av det tyske konsultentselskapet Particip DmbH. Evalueringsrapporten – *Evaluation of Norway's Bilateral Agricultural Support to Food Security* (Report 9/2012) ble publisert i april 2013.

Oppfølgingsplanen tar utgangspunkt i rapportens anbefalinger og konklusjoner. Planen er omforent med Seksjon for Afrika sør for Sahara, Seksjon for FN-politikk og likestilling, ambassadene i Addis Abeba, Dar es Salaam, Lilongwe, Maputo, Lusaka og Roma, samt fagenheter i Norad.

Oppfølgingsplan

Evaluering av landbruk og matsikkerhet

(Basert på notat fra Norad 31. mai 2013, med referanse 120065/67)

Anbefalinger	Tiltak (evt. begrunnelse for ikke å følge opp)	Ansvar for tiltak (uthevet)	Tids-ramme	Resultat (endring i politikk el. praksis) Evt. kommentarer
1. Norsk landbruksbistand bør koordineres bedre, og Utenriksdepartementet bør bestemme fordeling av ansvar og oppgaver for at dette skal skje.	<p>Beslutning om økt delegering av det bilaterale samarbeidet (2004), legger det landvise oppfølgingsansvaret til stasjonene. Norad har ansvar for faglig rådgivning ovenfor departementet og ambassadene, samt regionalt oppfølgingsansvar.</p> <p><u>Tiltak:</u> Kontakt med stasjonene ivaretatt løpende og i VP-prosessen. Faste konsultasjonsmøter med Norad videreføres.</p> <p>Koordinering anses godt ivaretatt gjennom VP-prosessen og Norads faglige rolle i den. Strategi for matsikkerhet legger i tillegg de samlede politiske og faglige føringer for landbruksstøtte.</p> <p><u>Tiltak:</u> Ingen</p> <p>Fordeling av ansvar mellom departementet, Norad og ambassadene er ivaretatt i årlig tildelingsbrev (TD). Strategi for matsikkerhet bidrar til å tydeliggjøre oppgaver knyttet til denne</p> <p><u>Tiltak:</u> Følge opp gjennom tildelingsbrevene</p>	<p>SUP Afrika seksjonen Norad</p> <p>Ingen nye tiltak</p> <p>Afrika seksjonen SUP Norad</p>	<p>Løpende</p> <p>Januar (TD) og løpende</p>	<p>Strategi for matsikkerhet har medvirket til at det blir et sterkere resultatfokus knyttet til oppfølging og partnerdialog.</p> <p>Innarbeide erfaringer i TD-prosessen</p>
2. Lærdommer fra bevaringsjordbruk bør systematiseres bedre	<p>Dette er en sentral premiss økt norsk satsing på matsikkerhet hjemme og ute.</p> <p><u>Tiltak:</u> Inngår i vurdering av årsrapporter fra ambassadene ut i fra erfaringer på landnivå (VP-prosessen).</p> <p>Stadig økende oppmerksomhet rundt klimasmart landbruk internasjonalt (termen bevaringslandbruk brukes ikke). Landbruksuniversiteter som mottar norsk støtte har nå et fokus på klimasmart landbruk. Dette gjelder også støtte gjennom NORHED. Multilaterale partnere er også en ressurs i dette arbeidet, herunder</p>	<p>Norad SUP,</p> <p>SUP, Norad</p>	<p>Årlig</p> <p>Første kvartal 2014</p>	<p>Resulterer i økt utbredelse av klimasmart landbruk og kapasitetsbygging i Afrika</p> <p>Legge grunnlag for kunnskapsdeling og støtte opp om ny praksis</p>

	<p>særlig FAO.</p> <p><u>Tiltak:</u> Det bestilles en vurdering fra Norad for å belyse hvordan kunnskap og lærdommer fra klimasmart landbruk kan systematiseres og gjøres tilgjengelige på Norads websider.</p>			
3. Det bør kreves bedre startinformasjon og planer for at det skal bli lettere å evaluere tiltakene	<p>Støtte til landbruksutvikling er en prioritet for mange av våre partnere. Kvaliteten på baseline kan imidlertid variere. Dette kan gjøre evaluering krevende.</p> <p><u>Tiltak:</u> Etablering av baseline legges inn som et av flere forberedende tiltak om det ikke foreligger statistisk og sosioøkonomiske parametere for aktuell målgruppe som gir empiri til planlegging.</p>	Stasjonene Norad	Løpende	Bedre initialdata som gjør evalueringer mer meningsfulle.
4. Bevilgende myndighet bør kreve bedre informasjon om tiltakenes finansielle og økonomiske bærekraft, utvidelsesplaner og exit-planer.	<p>Vurdering av finansiell og økonomisk bærekraft er en løpende oppgave som gjennomføres av stasjonene i nært samarbeid partnerland og med Norad.</p> <p><u>Tiltak:</u> Sosiale, politiske og makroøkonomiske analyser må også dekke landbrukssektoren</p> <p>Utvidelsesplaner er en del av dialogen mellom stasjonen, ansvarlig seksjon i UD og Norad. Prosessen blir allerede regulert gjennom budsjettprosessen og faglige vurderinger. Ikke behov for spesielle tiltak.</p> <p>Exit – strategier skal være en sentral premiss i ethvert program og prosjekt. På dette feltet er det rom for forbedringer. Strategi for matsikkerhet gir grunnlag for flerårige tiltak og bedre forberedt exit for større tiltak.</p> <p><u>Tiltak:</u> 1) Norad v/ JUR bes gjøre en gjennomgang av et utvalg av avtaler for å vurdere hvorvidt dagens forvaltningsregime styrker arbeidet med exit-strategier; 2) Stasjonene bes i årlig rapportering (2014) vurdere hvorvidt det er behov for å tydeliggjøre behov for exit-strategier i flerårige tiltak. Det gjelder særlig tiltak som går over flere avtaleperioder.</p>	<p>Stasjonene Norad Afrika seksjonen SUP</p> <p>Ingen nye tiltak</p> <p>SUP Stasjonene Afrika seksjonen Norad</p>	<p>Løpende</p> <p>Løpende</p>	<p>Bedre beslutningsunderlag for å sikre bærekraft</p> <p>Redusert bistandsavhengighet og økt bevisstgjøring av nasjonale partnere</p>
5. Økt koordinering mellom sivil samfunns-	Koordinering mellom sivil samfunnsaktører er minimal på landnivå, fremst fordi ansvar for slik koordinering ikke ligger noe sted.	Norad SUP	Løpende	Tettere samarbeid mellom organisasjoner med sammenfallende

<p>organisasjoner og med myndigheter lokalt og nasjonalt</p>	<p>Diskusjonen er i gang i siviltt samfunnsgruppa med landbruksportefølje.</p> <p><u>Tiltak:</u> 1) Videreføre diskusjonen med norske aktører om hva merverdien kan være og hvordan dette best kan skje; 2) Følge opp diskusjonen om å få nasjonale siviltt samfunns aktører til å ta en mer aktivt rolle i koordinering av norske (+ andre) partnere. Dialog i egne møter mellom sivilsamfunn - UD/Norad om matsikkerhet og i Norads landmøter med organisasjonene.</p> <p>Koordinering mot myndighetene er svak, og til dels ikke til stede. En for nær kobling til myndighetene på landnivå kan komme i konflikt med siviltt samfunns <i>advocacy</i>-rolle. Diskusjonen med norske aktører viser at det ene ikke utelukker det andre.</p> <p><u>Tiltak:</u> 1) Videreføre diskusjonen med SIVSA/Norad og organisasjonene med mål om å fremme initiativer i land med flere norske organisasjoner; 2) I samråd med ansvarlig geo-seksjon og SIVSA vurdere om stasjonene kan bidra til bedre koordinering mellom siviltt samfunn og myndigheter på landnivå.</p>	<p>Norad, Stasjonene Afrika seksjonen SUP</p>	<p>Løpende</p>	<p>tematiske satsingsområder. Dette må være en frivillig ordning, og være landtilpasset.</p> <p>Tettere kobling mot myndighetene for å sikre mer samstemthet og målkoherens. Stasjonenes kan fylle en rolle som katalysator og kontaktskaper.</p>
<p>6. Prinsippet om retten til mat må styrkes i den politiske dialogen generelt og på landnivå</p>	<p>Landbruksstøtte handler bare delvis om bistand. Det dreier seg vel så mye om hvilke rammevilkår politiske myndigheter gir til småbrukere og privat sektor. Dialogen på politisk nivå må ha som mål å fremme de føringer som Norge legger for sin globale støtte til matsikkerhet/landbruk.</p> <p><u>Tiltak 1:</u> En mer målrettet politisk dialog på landnivå, som bygger på en rettighetsbasert tilnærming til landbruk, hvor bl a likestilling og rettferdig fordeling av ressurser; inngår. 2) Mer bevisst forhold til og bruk av internasjonalt forhandlede og aksepterte normer. Sentralt er normer framforhandlet i FAO/CFS, slik som de frivillige retningslinjene for realisering av retten til mat, frivillige retningslinjer for landrettigheter i jordbruk, skogbruk og fiskeri, samt de pågående</p>	<p>Afrika seksjonen Stasjonene SUP</p>	<p>Løpende</p>	<ul style="list-style-type: none"> • En tydeligere politisk dialog/forhandling med myndigheter i partnerland om politiske prioriteringer og etablering av rammevilkår som fremmer matsikkerhet. • Ernæringsaspekter i utviklings-samarbeidet for landbruk og matsikkerhet integrert i den politiske dialogen

	forhandlingene om prinsipper for ansvarlige landbruksinvesteringer.			
7. Økt vekt på kvinners rettigheter og deltakelse	<p>Dette er et sentralt punkt i strategi for matsikkerhet.</p> <p>Tiltak: 1) Bruke tildelingsbrev for økt vektlegging og dokumentasjon av virkninger mht. kvinners rettigheter og deltakelse i programmer knyttet til matsikkerhet. 2) Norads bes å rapportere på hvordan støtte til AU/NEPAD – CAADPs to kvinneprogrammer konkret styrker kvinners deltakelse</p>	SUP Afrika-seksjonen Norad Stasjonene	Januar – siden løpende	Økt deltakelse av kvinner i programmer for økt matsikkerhet i et klimaperspektiv dokumentert